

«АРГАНІЗАЦЫЯ ЗАСТАЕЦЦА НЕАД'ЕМНЫМ ЭЛЕМЕНТАМ І ЕЎРАЗІЙСКАГА РЭГІЁНА

«Мэты, намечаныя беларускім бокам, у цэлым дасягнуты»

Перагаворы лідараў дзяржаў — удзельніц АДКБ пачаліся за зачыненымі дзвярыма. Раней, чым было запланавана, — у Зялёнай зале Палаца Незалежнасці, якая ўвайшла ў гісторыю, калі ў лютым 2015 года «нармандская чацвёрка» вяла перагаворы аб міры ва Украіне.

Насычаная праграма саміту пачалася з пасяджэння ў вузкім складзе. На правах Старшыні Савета калектыўнай бяспекі Арганізацыі Дагавора аб калектыўнай бяспецы Прэзідэнт Беларусі прывітаў лідараў дзяржаў — удзельніц ваенна-палітычнай арганізацыі на беларускай зямлі і аб'явіў пасяджэнне адкрытым.

Як звярнуў увагу Аляксандр Лукашэнка, гэта пасяджэнне Савета калектыўнай бяспекі АДКБ фактычна завяршае беларускае старшынства ў Арганізацыі. Фармальна функцыі старшыні будучы перададзены казахстанскім сябрам 31 снежня 2023 года.

Беларускі лідар звярнуў увагу на тое, што год быў імклівым у плане развіцця геапалітычнай абстаноўкі. «Адпаведна і графік нашай работы разам з вамі быў напружаны, — дадаў ён. — Пачынаючы з вясны, Беларусь практычна штомесца прымала мерапрыемствы па лініі АДКБ: Савет Парламенцкай Асамблеі, затым міжсесійныя пасяджэнні статутных органаў на міністэрскім узроўні, каардынацыйныя сустрэчы кіраўніцтва профільных дзяржаўных органаў дзяржаў — членаў АДКБ па супрацьдзеянні транснацыянальным пагрозам. Гэта такія, як наркатрафік, нелегальная міграцыя, надзвычайныя сітуацыі, выклікі ў сферы бялагічнай бяспекі, кібербяспекі. Праведзены комплекс вучэнняў па ўмацаванні ваеннага складніка нашай Арганізацыі».

Аляксандр Лукашэнка нагадаў, што менш чым месяц таму Мінск стаў пляцоўкай для буйной міжнароднай канферэнцыі па еўразійскай бяспецы, якая прайшла пад эгідай беларускага старшынства ў АДКБ. «Іншымі словамі, наша Арганізацыя застаецца неад'емным элементам забеспячэння бяспекі яе дзяржаў-членаў і Еўразійскага рэгіёна ў цэлым», — адзначыў ён.

Роўна год таму ў ходзе сесіі Савета калектыўнай бяспекі ў Ерэване Аляксандр Лукашэнка агучыў прыярытэтныя кірункі старшынства Беларусі — як на ўнутраным, так і на знешнім контуры. «На ўнутраным контуры мы імкнуліся павысіць згуртаванасць дзяржаў — членаў АДКБ у мэтах умацавання самой Арганізацыі, а таксама забеспячэння бяспекі і стабільнасці ў зоне адказнасці, — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. — На знешнім контуры нашай мэтай было ўзмацненне ролі і значнасці Арганізацыі ў сістэме міжнародных адносін. Сёння можна канстатаваць, што мэты, намечаныя беларускім бокам у лістападзе мінулага года, у цэлым дасягнуты».

Пры гэтым Прэзідэнт Беларусі ўдакладніў, што частка мерапрыемстваў ужо выканана, рэалізацыя шэрагу задач працягваецца, асобныя прыярытэтныя кірункі носяць доўгатэрміновы характар і ўзяты

ў прапрацоўку як дзяржавамі-членамі, так і Сакратарыятам АДКБ. «Безумоўна, вынікі работы — гэта калектыўны поспех (заслуга ўсіх нас, удзельнікаў Дагавора), — звярнуў увагу Аляксандр Лукашэнка. — Мы б не змаглі рэалізаваць задуманае без падтрымкі прыярытэтаў беларускага старшынства з боку сяброў і партнёраў».

Беларускі лідар выказаў удзячнасць калегам за супрацоўніцтва. Ён настроіў прысутных на прадукцыйнае пасяджэнне, якое такім і атрымалася. Па-першае, былі падведзены вынікі дзейнасці Арганізацыі за 2023 год. Акрамя таго, лідары дзяржаў — удзельніц АДКБ абмеркавалі актуальныя праблемы міжнароднай і рэгіянальнай бяспекі, прааналізавалі асноўныя тэндэнцыі развіцця сучаснай ваенна-палітычнай абстаноўкі ў зоне адказнасці Арганізацыі — як у свеце ў цэлым, так і ў рэгіёне. Знойдзены новыя рашэнні па ўмацаванні бяспекі дзяржаў, якія ўваходзяць у ваенна-палітычную арганізацыю.

«Сучасныя выклікі і пагрозы носяць глабальны характар»

Прэзідэнт Беларусі падзяліўся сваім бачаннем сітуацыі ў рэгіёне і ў свеце ў цэлым. «Безумоўна, кожны з нас глядзіць на свет праз прызму нацыянальных інтарэсаў, — заўважыў Аляксандр Лукашэнка. — Гэта зразумела, апраўдана: мы, кіраўнікі дзяржаў, нясе́м адказнасць за свае народы і адказваем перад імі за будучыню і бяспеку. У той жа час баланс выканання нацыянальных і калектыўных інтарэсаў усімі дзяржавамі — членамі АДКБ гарантуе стабільнасць і бяспеку рэгіёна ў цэлым. Гэта дыялектыка. Пры тым, што ў кожнага з нас ёсць свая зона адказнасці ў рамках Арганізацыі, мы разумеем, што сучасныя выклікі і пагрозы носяць глабальны характар. Больш за тое, яны сплятаюць нашы нацыянальныя інтарэсы ў адзін вузел».

Беларускі лідар спыніўся на ключавых, магістральных, праблемах, якія, па яго меркаванні, закранаюць усіх членаў АДКБ і шчыльна ўзаемазвязаны паміж сабой. «Нас ужо закруціла віхура змены эпох: аб гэтым вы вельмі часта ўсе кажаце ў сваіх выступленнях, — канстатаваў Аляксандр Лукашэнка. — Мы з вамі — сведкі разбурэння ранейшай сістэмы міжнародных адносін. І мы — удзельнікі злому існуючай аднапалярнай і, калі хочаце, заходне-цэнтрыйнай мадэлі. Адбываецца пастапны пераход да шматпалярнасці — складаны, драматычны пераход. Гэта звязана з тым, што заходнія палітыкі не хочуць саступаць сваіх пазіцый, ігнаруючы няўмольны ход гісторыі, які, як вядома, спыніць немагчыма».

Па словах Прэзідэнта Беларусі, пад лозунгам парадку, заснавана на правілах, якія падмяняюць міжнароднае права, Запад усё часцей спрабуе падмяць пад сябе ўвесь свет. «У ход ідуць усе вядомыя брудныя меры: ад санкцый, шантажу да распальвання міжэтнічных канфліктаў, — канкрэтызаваў ён. — Правільна пастаўлена пытанне: што гэта за правілы і хто ўстанавіў гэтыя правілы? Пытанне рытарычнае. Зразумела, мы ведаем, хто і навошта».

Сутнасць, як падкрэсліў беларускі лідар, у іншым. «Гуляць па

гэтых правілах не хоча большая частка свету, а мова дыпламатыі ўжо даўно заменена бразганнем зброі, — акцэнтаваў увагу кіраўнік дзяржавы. — Міжнароднае права працуе выключна для абраных. На фоне адыёзнай ваяўнічай рыторыкі асобных палітыкаў і поўнай страты ўзаемнага даверу ідзе мэтанакіраванае раскручванне спіралі новай гонкі ўзбраенняў. Пажар рэгіянальных канфліктаў з прымяненнем у тым ліку навейшых сістэм узбраення ў любы момант можа перакінуцца ў іншыя краіны. Не сакрэт, што зброя, якая пастаўляецца ў Кіеў, ідзе на чорныя рынкі. Калі заходніх палітыкаў гэта не непакіоць, то мы разглядаем некантралюемы рух зброі і тэхнікі ваеннага прызначэння як патэнцыйную пагрозу бяспецы не толькі для нашага рэгіёна, але і ўсіх краін свету. Асабліва цяпер, калі разгараецца новы ачаг на Блізкім Усходзе».

Прэзідэнт Беларусі падкрэсліў, што аб прычынах палесціна-ізраільскага канфлікту, дваіх стандартах калектыўнага Захаду ў ацэнцы дзеянняў яго ўдзельнікаў сказана дастаткова. «Аб гэтым кажуць нават староннікі дзеючых рэжымаў Злучаных Штатаў і Еўрасаюза, — дадаў ён. — Раскол у лагеры так званых заходніх дэма-

у 1996 годзе мінулага стагоддзя вывелі з Беларусі ядзерную зброю. Чым усё скончылася? Пашырэннем НАТА на Усход, вучэбнай адпрацоўкай у 2016 годзе сцэнарыя нанясення ядзернага ўдару па Беларусі. Заўважце, па ініцыятыве адміністрацыі так званага лаўрэата Нобелеўскай прэміі міру Барака Абама. Прычым, па задуме вучэнняў, Беларусь нават не была ўцягнута ў канфлікт».

Пры гэтым, па яго словах, можна шмат казаць аб незаконных аднабаковых прымусовых мерах, ваенных правакацыях на граніцах, інфармацыйных дыверсіях, мільёнах долараў, укінутых у падрыхтоўку дзяржпераваротаў, якія не адбыліся. «Я ўжо не кажу пра адкрытую дэманстрацыю гатоўнасці падключыць да гэтай мэты сілы НАТА, — удакладніў Аляксандр Лукашэнка. — Навошта ў жніўні 2020 года побач з беларускай граніцай кружылі стратэгічныя бамбардзіроўшчыкі «Б-52»? Каму пасылалі сігнал? Не толькі Беларусі. Зразумела, каму».

На гэтым фоне, па меркаванні кіраўніка дзяржавы, папрокі аб размяшчэнні на тэрыторыі Беларусі расійскай стратэгічнай ядзернай зброі гучаць абсурдна. «Мы, паўтару соты раз, нікому не пагражаем, — падкрэсліў Прэзідэнт. — Мы

На саміт у Мінску было акрэдытавана каля 200 журналістаў.

кратаў — гэта сённяшняе рэальнасць і сведчанне іх палітычнага працвержэння. Але размова не аб гэтым, хаця тэзіс Генеральнага сакратара ААН Гутэрыша, які назваў адной з прычын гвалту адсутнасць прагрэсу ў палітычным урэгуляванні, заслугоўвае ўвагі і развіцця тэмы».

Беларускага лідара ў гэтай сувязі больш непакіоць адчуванне глабальнай катастрофы, якая ахапіла свет, калі з іскры рэгіянальнага канфлікту можа разгарэцца полымя новай сусветнай вайны. «Аб гэтым кажуць часта і шмат, — канстатаваў Прэзідэнт. — А за акіяны толькі і чакаюць, што ў яе будуць уцягнуты краіны, блізкія да лініі зоны адказнасці АДКБ. Гэта так званы кіруемы хаос, муць — тое, чаго жадаюць Злучаныя Штаты і Запад».

У той жа час, як звярнуў увагу кіраўнік дзяржавы, на заходнім флангу імклівымі тэмпаў ўзбройваюцца натаўскія суседзі. «Ваенны бюджэт, напрыклад, Польшчы, расце як на дражджах і ў наступным годзе абячае дасягнуць 4 % ад ВУП, — паведаміў Аляксандр Лукашэнка. — Цікава, як гэта суадносіцца з іх пастаяннымі дэкларацыямі аб абарончым характары Альянсу? Або з назвай анансаваных найбуйнейшых з часоў халоднай вайны вучэнняў НАТА? Гэта ніяк не суадносіцца. Мы за такімі так званымі абарончымі манёўрамі назіраем даўно. З таго моманту, як

проста вучымся дыпламатычнаму так званаму этыкету ў тых, хто зрабіў мову сілы сусветным трэндам. Гэта рэаліі сённяшняга дня. Толькі наяўнасць магутнай зброі гарантуе бяспеку ў рэгіёне і дае права голасу на міжнароднай арэне».

«Будзем адзіныя мы — будзе мацнейшая наша Арганізацыя»

Кажучы аб сесіі Савета калектыўнай бяспекі, яго старшыня адзначыў: сам факт таго, што кіраўнікі дзяржаў — членаў АДКБ сабраліся за адным сталом, сведчыць, што гэтыя краіны адэкватна рэагуюць і ацэньваюць выклікі часу, разам гатовы ім супрацьстаяць. «Тое, што некаторых нашых партнёраў штарміць — і ў публічных выказваннях, і ва ўчынках, якія носяць правакацыйны характар, — перш за ўсё, іх праблемы, — заўважыў Аляксандр Лукашэнка. — Я скажу адно: калі ёсць прэтэнзіі, то трэба агучваць іх, глядзячы ў вочы адзін аднаму, а не размаўляць праз укіды ў сродкі масавай інфармацыі. Для гэтага мы збіраемся ў такім складзе, каб абмеркаваць усе вострыя пытанні і знайсці рашэнні. А ствараць сітуацыю канфлікту, робячы падарунак тым, хто не зацікаўлены ва ўмацаванні бяспекі дзяржаў — членаў АДКБ, могуць толькі палітыкі-аднадзёнкі. Гэта безадказна і недальнабачна».

Беларускі лідар перакананы, што, нягледзячы ні на што, дзяржавы — члены АДКБ у стане справіцца з усімі цяжкасцямі ў зоне сваёй адказнасці. «І мы гэта робім, — акцэнтаваў увагу ён. — Не ў поўным аб'ёме, але робім шмат, асабліва апошнім часам. Мы вітаем прагрэс ва ўрэгуляванні канфлікту на паўднёвым Каўказе. Спадзяёмся, што зробленыя крокі закладуць аснову для ўстойлівага і доўгатэрміновага міру ў рэгіёне, дзе пражываюць сяброўскія нам народы — армяне і азербайджанцы. Падкрэсліваю: сяброўскія нам народы».

Пры гэтым Аляксандр Лукашэнка не сумняваецца, што палітычная мудрасць прэзідэнтаў Кыргызстана і Таджыкістана стане (ужо стала) вырашальным укладам ва ўрэгуляванні супярэчнасцяў паміж Бішкекам і Душанбэ, дазволіць дзяржавам — членам Арганізацыі сфакусіравацца на забеспячэнні бяспекі знешніх граніц АДКБ на яе паўднёвым флангу. Беларусь у гэтай частцы падтрымлівае прапановы Прэзідэнта Таджыкістана звярнуць больш пільную ўвагу на паўднёвыя граніцы АДКБ.

Кіраўнік дзяржавы нагадаў, што ў аснове беларускага старшынства ляжаў дэвіз «Праз салідарнасць і супрацоўніцтва — да міру і бяспекі». «Будзем адзіныя мы — будзе мацнейшая наша Арганізацыя, — выказаў упэўненасць ён. — Прытрымліваючыся пастаўленых мэт, мы правялі шэраг мерапрыемстваў палітычнай, ваеннай, ваенна-тэхнічнай сферы, а таксама па лініі супрацьдзеяння транснацыянальным выклікам, пагрозам бяспекі. Мы сфармулявалі прыярытэтныя кірункі старшынства такім чынам, каб яны заклалі аснову на доўгатэрміновую перспектыву развіцця АДКБ. Але гэтага мала. Трэба быць мацнейшымі і больш згуртаванымі».

Па меркаванні беларускага лідара, трэба ісці да гэтага хутчэй. «Каб не атрымалася, што, калі дзесьці ўспыхне, тады мы ўстрапянемся і пачынаем рухацца», — патлумачыў беларускі лідар.

Работа ў АДКБ — гэта вялізны спектр праблем

Большая частка пасяджэння ў вузкім саставе праходзіла за зачыненымі дзвярыма. Але на пачатку пашыранага пасяджэння Прэзідэнт Беларусі раскажаў журналістам і членам дэлегацый асноўныя вынікі размовы ў вузкім складзе, якую назваў прычынкай. Па яго словах, гэта была хоць і кароткая размова, але змястоўная і фундаментальная.

«Кароткі характар нашай сустрэчы ў вузкім складзе звязаны з тым, што мы раней абмяркоўвалі гэтыя пытанні ў розных фарматах. Пытанні, найперш, ваенна-палітычнага характару. І, скажу шчыра, на двухбаковым, трохбаковым трэку мы прыярытэт аддавалі ваенна-палітычным пытанням, таму што так складаецца сёння сітуацыя, абстаноўка ў зоне нашай адказнасці. Таму мы, разглядаючы пытанні эканомікі (гэта фундамент, аснова любой ваенна-палітычнай сітуацыі), казалі аб пытаннях, звязаных з нашай дзейнасцю ў АДКБ», — растлумачыў Аляксандр Лукашэнка. Як прыклад ён прывёў нядаўні візіт Прэзідэнта Таджыкістана Эмамалі Рахмона ў Расію і перагаворы з Прэзідэнтам Расіі Уладзімірам Пуціным. Натуральна, што кіраўнікі дзяржаў абмяркоўвалі не толькі пытанні эканомікі,